

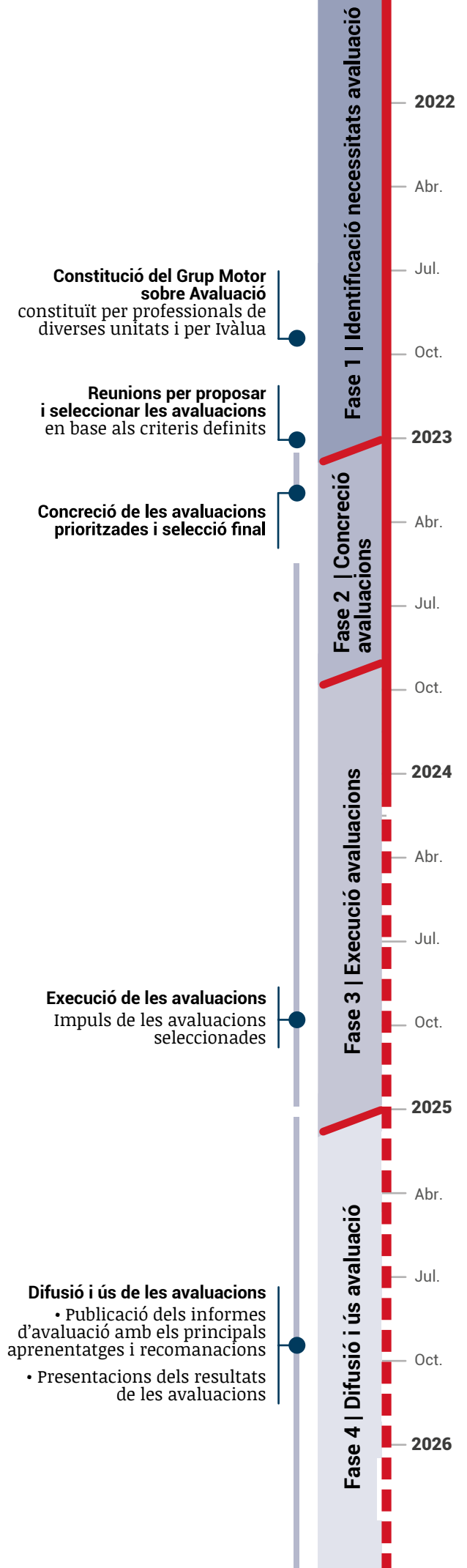
Pla d'avaluacions de polítiques socials

La prioritització d'avaluacions del contracte programa amb els ens locals

En el marc del conveni de col·laboració entre el Departament de Drets Socials (DSO) i Ivàlua s'ha considerat prioritari seleccionar les avaluacions per al bienni 2023-24 i fer-ho de forma participativa amb les unitats.

Un pla d'avaluacions conté la selecció de polítiques públiques que seran avaluades en un període de temps determinat. Realitzar un bon procés de reflexió en les organitzacions per fer la tria més adequada és un dels aspectes més rellevants. Aquesta és l'experiència de prioritització de polítiques socials del Departament de Drets Socials (DSO). La prioritització d'avaluacions inclou el conjunt de polítiques socials del Contracte Programa amb els ens locals que s'inclouran en el Pla d'Avaluacions del DSO. El conveni entre el DSO i Ivàlua estableix realitzar, per al període 2021-2024, un seguit d'accions formatives, avaluacions de polítiques i jornades de difusió dels resultats.

El procés de selecció de les avaluacions ha estat una oportunitat per a la reflexió sobre les polítiques del contracte programa, els sistemes d'informació disponibles i, en definitiva, per a promoure la cultura de l'avaluació. Aquest policy brief presenta el procés de treball realitzat i les avaluacions prioritzades.

Plans d'avaluacions

Per què cal prioritzar i impulsar les avaluacions?

El govern de la Generalitat de Catalunya ha considerat l'avaluació com un procés estratègic que necessita ser impulsat i planificat. L'objectiu és avançar cap a la seva institucionalització, és a dir, que l'avaluació s'incorpori de manera permanent i sistemàtica a la pràctica de les administracions públiques. La Comissió Interdepartamental d'Avaluació de Polítiques Públiques (CIAVA) és qui coordina i realitza el pla pluriennal d'avaluacions i coordina la seva planificació.

Assessorament encarregat per
Departament de Drets Socials

Àmbit
Afers socials i desigualtats

Objectiu
Prioritzar les avaluacions de les polítiques socials incloses en el contracte programa amb els ens locals

Assessorament realitzat per
l'Àlvia

Equip de treball
Natalia Rosetti (coordinació)
Samia Khayyo

Data de realització
Octubre 2023

Coordinació de continguts
Jordi Miras Llopart

Redacció
Natalia Rosetti

Seguint aquestes premisses, l'avaluació és un compromís inclòs en les estratègies i plans sectorials socials, com el II Pla Estratègic de Serveis Socials i altres polítiques del Departament de Drets Socials. També la incorporació de l'avaluació per al període 2022-2025 del contracte programa és un compromís amb les entitats municipalistes.

Per aquests motius, és necessari una planificació estratègica de les avaluacions que sigui compartida i que finalment sigui una contribució essencial per als plans d'avaluació dels Departaments de la Generalitat de Catalunya. Les avaluacions del CP prioritzades en el procés que es presenta formen part del pla d'avaluacions del Departament de Drets Socials.

Què és un pla d'avaluacions?

Es tracta d'un document que descriu de forma breu les avaluacions previstes per una institució per un període de temps concret i que s'actualitza regularment per donar comptes de l'estat de les avaluacions planificades.

És un document sintètic i esquemàtic que conté:

- Els criteris utilitzats per fer la priorització de les actuacions a avaluar.

- L'interès d'avaluació i les preguntes més rellevants, el seu potencial d'ús i la factibilitat tècnica per a desenvolupar l'avaluació.
- El llistat d'avaluacions planificades pel període cobert pel pla
- Si és possible, el pressupost disponible per finançar les avaluacions incloses al pla
- Un cronograma aproximat on s'especifica si s'encarregaran i quan s'espera tenir els resultats disponibles

Actuacions i espais per institucionalitzar l'avaluació del govern de la Generalitat de Catalunya

- Fons de promoció per a l'avaluació de polítiques públiques (PROAVA)
- Comunitat de pràctica d'avaluació de polítiques públiques de la Generalitat de Catalunya (COAVA)
- Comissió Interdepartamental d'Avaluació de Polítiques Públiques (CIAVA)
- Oferta formativa en avaluació (Escola d'Administració Pública de Catalunya)

Contracte programa amb els ens locals

Quins criteris de prioritització s'han fet servir?

Què és el contracte programa amb els ens locals?

Els contractes programa (CP) en matèria social s'han establert entre el Departament de Drets Socials, els ajuntaments i els ens supramunicipals de Catalunya des de l'any 2008. Són l'instrument de cooperació per a desenvolupar les polítiques socials al territori i tenen el compromís de millorar la seva qualitat i eficiència en l'ús de recursos públics. El contracte programa 2022-2025 supera els 1.300 milions d'euros d'aportació del DSO i inclou serveis socials bàsics, serveis socials especialitzats i altres programes socials. Per la seva part, les àrees bàsiques de serveis socials (ajuntaments, consells comarcals i altres ens supramunicipals) es comprometen a aportar les dades necessàries per fer el seguiment i avaluació de les polítiques que són objecte del CP.

La perspectiva de gènere i interseccional hauria de considerar-se en tot el procés d'avaluació de les polítiques públiques

Quins criteris han orientat el procés de prioritització de polítiques?

- Criteri 1
Manca d'evidència: Aquesta necessitat d'informació està sent abordada ja per alguna altra via?
- Criteri 2
Adequació: La millor manera de donar resposta a aquesta necessitat d'informació és una avaluació?
- Criteri 3
Propòsit d'ús: Quin procés de presa de decisió es vol informar amb l'avaluació?
- Criteri 4
Rellevància: Per què és important avaluar aquesta actuació?
- Criteri 5
Factibilitat tècnica: És tècnicament factible dur a terme l'avaluació?

A més dels criteris de selecció, s'ha considerat especialment rellevant introduir la perspectiva de gènere i interseccional en el procés de tria de les avaluacions. L'objectiu és visibilitzar les desigualtats i potenciar que les avaluacions tinguin en compte aquesta qüestió des del seu disseny inicial. Per això, s'ha introduït explícitament com fer efectiu aquest enfocament en les avaluacions.

Esquema del procés de prioritització i els criteris utilitzats

Aixecament participatiu d'interessos d'avaluació

Priorització en base a 5 criteris tècnics

Elaboració del document

Priorització de les avaluacions del CP

1

La necessitat d'informació està sent abordada?

2

La millor manera de respondre-la és una avaluació?

3

L'interès d'avaluació té potencial d'ús?

4

L'interès d'avaluació és rellevant?

5

L'avaluació seria tècnicament factible?

Procés

Com s'ha fet la tria de les avaluacions?

Al llarg del procés de selecció de les avaluacions es va comptar amb la participació dels equips implicats en les polítiques del Contracte Programa tant en la primera fase d'identificació d'interessos d'avaluació com, posteriorment, en les polítiques seleccionades per avaluar.

PAS 1

Creació d'un Grup Motor sobre Avaluació

Es conforma l'espai de referència del procés de selecció de les polítiques a avaluar i del seguiment posterior. El grup està conformat per vuit persones del DSO i dues persones d'Ivàlua. A més de les persones de referència del contracte programa, en aquest grup participa el Gabinet Tècnic, responsable del Pla d'Avaluacions del DSO.

PAS 2

Selecció i prioritització de les avaluacions del CP

El procés de selecció i prioritització de les avaluacions del Contracte programa 2022-25 passa per les següents fases:

- Identificació de forma participativa d'un llistat d'oportunitats i interessos d'avaluació amb els equips del Contracte Programa 2022-25. S'han realitzat sessions participatives amb la intenció de ser espais creatius en els quals recollir el màxim d'idees i interessos d'avaluació. L'objectiu de les sessions ha estat facilitar el pensament estratègic sobre necessitats d'informació i coneixement i vincular-los a processos de decisió així com implicar als equips en la prioritització d'avaluacions. En les dues sessions participatives es van considerar 22 interessos d'avaluació.

- Treball del Grup Motor en l'aplicació dels criteris de selecció de les propostes. Exploració dels usos i usuaris potencials de les avaluacions proposades i prioritització d'oportunitats.
- Reunió de contrast amb els agents clau de les actuacions prioritzades i anàlisi preliminar de la factibilitat tècnica de les avaluacions prioritzades. Aquestes reunions bilaterals amb cada equip tenen per objectiu l'aprofundiment en les oportunitats d'avaluacions. A partir d'un guió, s'explora, principalment, els usos de les avaluacions i la seva factibilitat tècnica.
- Selecció final de les avaluacions a ser incloses al pla d'avaluacions segons els resultats de les fases prèvies. El Grup Motor elabora la proposta de prioritització.

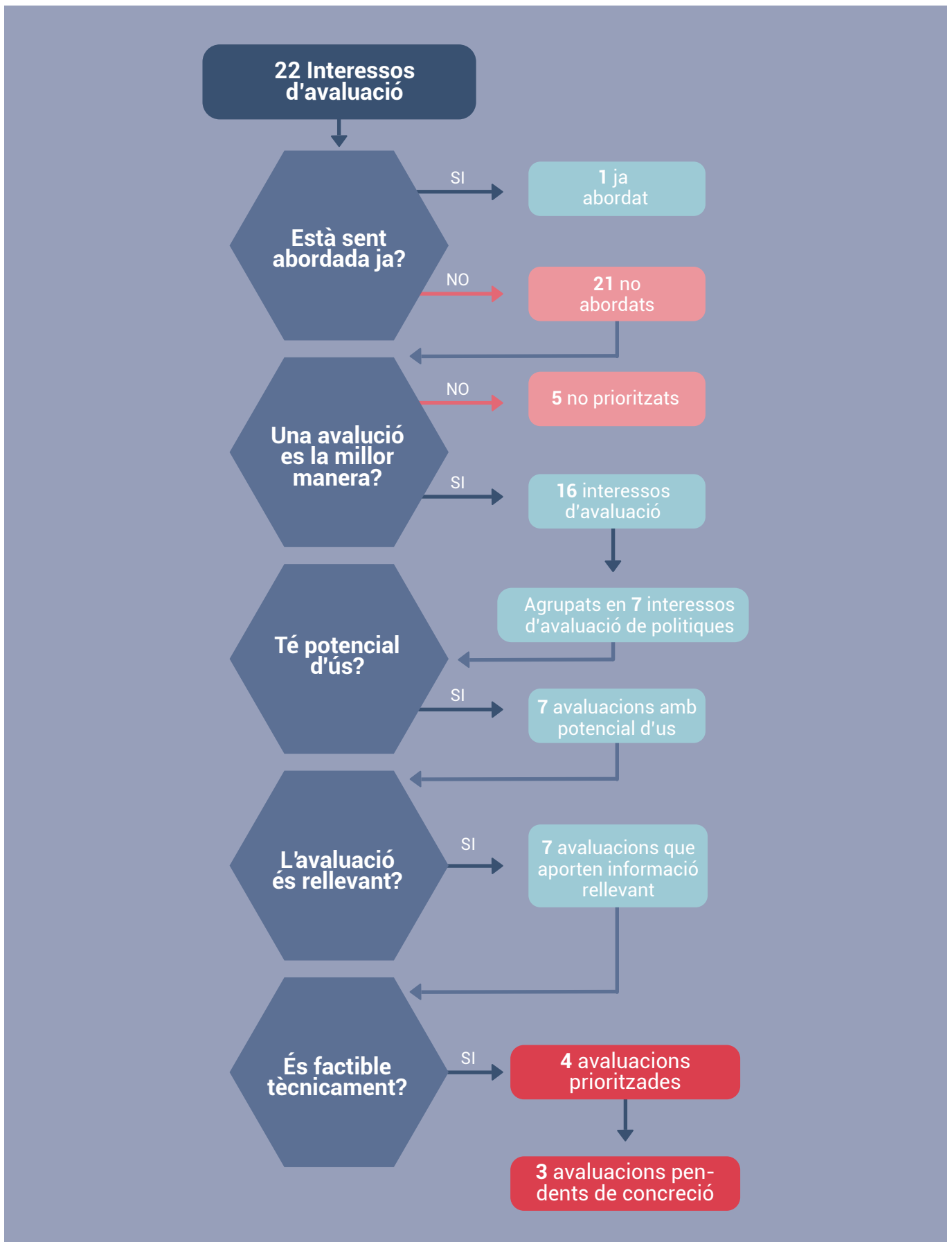
PAS 3

Redacció i validació de les avaluacions que formaran part del Pla d'Avaluacions

Es comparteix entre totes les persones participants els resultats del procés a partir d'un informe en el què es recullen suggeriments i propostes finals.

El lideratge d'un Grup Motor sobre Avaluació i la participació de les unitats implicades són factors claus per a una reflexió compartida i creativa

Diagrama del procés de selecció de les avaluacions

Resultats

Quines polítiques han estat triades per avaluar?

Un cop aplicats els criteris de selecció i realitzades totes les valoracions de factibilitat tècnica, es van valorar quatre interessos d'avaluació que han estat seleccionats per ser prioritzats per a formar part del Pla d'Avaluacions per al 2023-2024. Pel que fa les avaluacions restants, la voluntat és treballar amb els equips en una fase següent per a delimitar les propostes d'avaluació, assegurar la seva factibilitat i iniciar-les seguidament.

Les polítiques prioritzades es van analitzar amb més detall i es van incloure les quatre primeres per al bienni 2023-24.

Política / programa	Orientació prioritària de l'avaluació
Servei d'intervenció socioeducativa (SIS)	Avaluació d'implementació i de resultats.
Plans, programes i projectes d'acció comunitària	Avaluació d'implementació i d'impacte.
Atenció a les persones sense llar	Avaluació de necessitats, d'implementació i d'impacte. Avaluació inclosa al fons PROAVA.
Promoció i reconeixement del voluntariat	Avaluació d'implementació i d'impacte.
Polítiques de joventut	Avaluació d'implementació i de resultats.
Model de serveis socials	Avaluació de necessitats, d'implementació i de resultats.
Suport als familiars cuidadors i a altres persones cuidadores no professionals	Avaluació de necessitats, d'implementació i de resultats.

L'avaluació del Servei d'Intervenció Socioeducativa (SIS) com a exemple

El Pla d'Avaluacions del Departament de Drets Socials inclou l'avaluació dels serveis d'intervenció socioeducativa (SIS), una política de la que s'ha començat a desplegar un nou model i que ha estat seleccionada com a prioritària.

Els serveis d'intervenció socioeducativa són recursos i equips preventius que formen part dels serveis socials bàsics i atenen les situacions de risc en funció de les necessitats de cada infant, adolescent i família. A partir del nou model, s'estructuren en cinc serveis focalitzats (famílies amb infants de 0-3 anys, famílies amb infants i adolescents, acompanyament socioeducatiu per adolescents, el servei d'atenció diürna i un servei d'intervenció socioeducativa itinerant).

L'anàlisi del SIS ha estat una de les polítiques prioritzades que més consens ha generat pel desplegament d'un nou model

En el context del nou model de SIS, s'ha expressat l'interès a avaluar com s'estan concretant els nous serveis i enfocaments per determinar què funciona millor per a la prevenció i abordatge d'infants i adolescents en situació de risc i desprotecció.

Un cop incorporada aquesta política al pla d'avaluacions, s'ha establert un calendari i una proposta d'avaluació entre la DGAIA i Ivàlua que consta de diverses fases: una primera anàlisi del SIS en la que cal revisar documentació i literatura, elaborar la teoria del canvi i determinar el mapa d'actors; una segona fase de definició del disseny metodològic de l'avaluació; finalment, una avaluació de la implementació que es centrarà en analitzar com s'està concretant el model en els diversos territoris i en quina mesura està millorant l'atenció a la infància i adolescència en situació de risc.

Objecte de l'avaluació	Altres detalls de l'avaluació
<p>Servei d'intervenció socioeducativa no residencial per a infants i adolescents en situació de risc i les seves famílies</p> <p>Període d'anàlisi: Contracte Programa 2022-2025. Implantació del nou model 2016-2023.</p>	<p>Responsable: Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA)</p> <p>Altres agents clau: Departament de Drets Socials, ens locals i entitats</p> <p>Període d'execució: 2023-2024</p>
Típus d'avaluació	
<p>Segons moment: intermèdia</p> <p>Segons agent: Ivàlua</p> <p>Segons continguts: d'implementació i de resultat. Interès en referències internacionals.</p>	

Aprentatges

Per què són una oportunitat els plans d'avaluació?

Els plans d'avaluació són un bon moment per detectar necessitats d'informació i coneixement de les polítiques públiques i per generar debats i propostes útils que aportin una reflexió estratègica sobre l'avaluació. El procés realitzat al Departament de Drets Socials ha implicat un nombre important de professionals en un debat obert i creatiu i que situa a l'avaluació com a necessitat per a millorar les polítiques del Contracte Programa amb els ens locals.

La necessitat de millorar els sistemes d'informació per obtenir dades fiables i bones fonts d'informació.

La definició de l'objecte d'avaluació, les preguntes d'avaluació i la seva utilitat com a qüestions centrals. Clarificar si es tracta d'un programa concret, un pla o una estratègia transversal és clau per fer una bona avaluació.

S'han destacat aspectes com la consideració de la perspectiva de gènere i interseccional en les avaluacions, així com el debat sobre el volum de finançament com a criteri per avaluar o no una política.

Recomanacions

Rol de lideratge del Grup Motor

El Grup Motor sobre Avaluació és un espai de referència i dinamitzador de tot el procés i esdevé important la seva continuïtat per al seguiment i impuls de les avaluacions.

Obrir la participació

Promoure la participació en el procés de reflexió a altres agents, tant interns com externs, com poden ser els ens locals i les entitats municipalistes.

Seguiment i difusió de les avaluacions

El pla d'avaluacions és una eina dinàmica que facilita les decisions estratègiques. Cal definir el seguiment, difusió de les avaluacions i la seva actualització.

Podeu consultar més documentació sobre els assessoraments a ivalua.cat

Assessorament realitzat per:

ivàlua ✓
Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Assessorament encarregat per:

 Generalitat
de Catalunya
**Departament
de Drets Socials**